

KONKURS HISTORYCZNY **PATRIA NOSTRA 2017**

TEMATY PRAC KONKURSOWYCH - MAŁOPOLSKA

1 – 7 stycznia

2 I 1929r. Rozpoczęła się działalność przewozowa PLL LOT na pięciu liniach krajowych oraz linii zagranicznej Katowice-Brno-Wiedeń.

4 I 1769r. Konfederaci barscy w bitwie pod Bydgoszczą zmusili do odwrotu znaczny oddział wojsk rosyjskich.

5 I 1866r. Władze rosyjskie wprowadziły obowiązek nauki języka rosyjskiego we wszystkich gimnazjach Królestwa Polskiego.

8 – 14 stycznia

9 I 1797r. W Mediolanie gen. Jan Henryk Dąbrowski podpisał umowę z nowo powstałym rządem Republiki Lombardzkiej o tworzeniu na jej terenie pod protekcją Napoleona Legionów Polskich.

9 I 1944r. Powstaje Rada Jedności Narodowej.

11 I 1924r. Uchwalenie przez sejm ustawy o naprawie Skarbu Państwa i reformie walutowej, której autorem był Władysław Grabski – premier i minister skarbu.

15 – 21 stycznia

15 I 1935r. Dokonano oblotu samolotu polskiego samolotu RWD-13.

20 I 1924r. Ustanowienie statutu Banku Polskiego i nadanie mu wyłącznego prawa emisji banknotów.

18 I 1919r. Założono Polski Czerwony Krzyż.

22 – 28 stycznia

28 I 1573r. Konfederacja warszawska – uchwała sejmu konwokacyjnego z 28 stycznia 1573 r. podjęta w Warszawie, zawierająca postanowienia dotyczące zapewnienia swobody wyznania szlachcie w Rzeczypospolitej. Gwarantowała bezwarunkowy i wieczny pokój między wszystkimi różniącymi się w wierze, zapewniała innowiercom równouprawnienie z katolikami i opiekę państwa. Dokument uważany jest za początek gwarantowanej prawnie tolerancji religijnej

27 I 1793r. Drugi rozbiór Polski: w Kargowej na ziemi lubuskiej polska kompania piechoty obsadziła ratusz i otworzyła ogień do wkraczającego do miasta batalionu pruskiego, przeciwstawiając się zajmowaniu przez Prusaków ziem polskich.

28 I 1905r. Wybuch strajku szkolnego w zaborze rosyjskim. Po upadku powstania styczniowego szkolnictwo pełniło ważną rolę w systemie rusyfikacji ziem zaboru rosyjskiego.

29 stycznia – 4 luty

29 I 1917r. Założono Bank Polski Królestwa Polskiego.

30 I 1644r. W bitwie pod Ochmatowem wojska polskie pod wodzą hetmana Stanisława Koniecpolskiego i księcia Jeremiego Wiśniowieckiego pokonały Tatarów pod wodzą Tuhaj-beja.

1 II 1411r. Koniec Wielkiej Wojny z Zakonem Krzyżackim i I Pokój Toruński (Bitwa pod Grunwaldem to oddzielny temat) .

5 – 11 luty

5 II 1937r. Na wniosek wicepremiera i ministra skarbu Eugeniusza Kwiatkowskiego Sejm RP przyjął plan budowy Centralnego Okręgu Przemysłowego.

7 II 1939r. Do portu w Gdyni wpływa ORP „Orzeł” nowoczesny okręt podwodny zbudowany z pieniędzy zebranych przez społeczeństwo.

9 II 1905r. Rewolucja w Królestwie Polskim: przed Hutą Katarzyna w Sosnowcu rosyjskie wojsko otworzyło ogień do protestujących robotników kilku zakładów pracy, zabijając 40 i raniąc około 150 osób.

12 – 18 luty

12 II 1798r. W Petersburgu zmarł ostatni król Rzeczypospolitej, Stanisław August Poniatowski

14 II 1942r. Powstanie Armii Krajowej. Rozkaz Naczelnego Wodza, generała Władysława Sikorskiego, nie oznaczał jedynie przemianowania Związku Walki Zbrojnej, lecz powołanie Armii Krajowej - integralnej części Polskich Sił Zbrojnych. Połączyła ona szereg organizacji bojowych, w tym ZWZ.

18 II 1924r. Wyprodukowano pierwszy polski parowóz, który całkowicie składał się z podzespołów krajowych.

19 – 25 luty

22 II 1931r. Rocznica pierwszego objawienia Pana Jezusa Św. s. Faustynie Kowalskiej – Postać Św. Faustyny

25 II 1831r. Bitwa pod Olszynką Grochowską. Tego dnia rozegrała się bodajże najkrwawsza bitwa Powstania Listopadowego. Czterdziestotysięczne wojsko polskie dowodzone przez generała Józefa Chłopickiego starło się z sześćdziesięcioletnią armią rosyjską pod wodzą feldmarszałka Iwana Dybicza odnosząc zwycięstwo.

25 II 1927r. Komandor Witold Zajączkowski dowódcą Flotyli Pińskiej. Komandor Witold Zajączkowski był dowódcą Flotyli Pińskiej w latach 1927-1939. Dzięki temu zdolnemu dowódcy, zwanemu "Księciem Polesia", flotylla została znacznie zmodernizowana. Jego zasługą jest przekształcenie jej w pełnowartościową jednostkę bojową. Co więcej, z jego inicjatywy utworzono Rzeczną Eskadrę Lotniczą, a nawet myślano o skonstruowaniu rzecznych lotniskowców. Komandor Zajączkowski był nie tylko dobrym dowódcą, ale i teoretykiem. Jest on autorem pierwszego polskiego podręcznika dowodzenia okrętem, pt. "Wiedza okrętowa", wydanej w 1926 r.

26 luty – 4 marzec

29 II 1768 r. Zawiązanie konfederacji barskiej, zbrojnego związku szlachty polskiej powstałego by bronić wiary katolickiej i niepodległości Rzeczypospolitej, skierowany przeciwko Imperium Rosyjskiemu i królowi Stanisławowi Augustowi Poniatowskiemu.

26 II 1927r. Napisany w 1797 roku przez Józefa Wybickiego „Mazurek Dąbrowskiego” został uznany polskim hymnem narodowym. Okólnik, który ogłaszał zmodyfikowaną wersję tej pieśni jednym z symboli państwowych, wydało Ministerstwo Spraw Wewnętrznych.

1 III 1938r. Śmierć Władysława Grabskiego – autora reformy walutowej, polityka Narodowej Demokracji, ministra skarbu, dwukrotnego premiera II RP.

5 – 11 marzec

7 III 1000r. Rozpoczął się I zjazd gnieźnieński.

9 III 1652r. Data wykorzystania po raz pierwszy zasady liberum veto na Sejmie.

11 III 1941r. W odwecie za zlikwidowanie przez żołnierzy ZWZ kolaboranta aktora Igo Szyma Niemcy rozstrzelali w Palmirach 21 więźniów Pawiaka.

12 – 18 marzec

13 III 1940r. We wsi Gałki Krzczonowskie twórca i dowódca Oddziału Wydzielonego Wojska Polskiego, mjr Henryk Dobrzański „Hubal” otrzymał rozkaz demobilizacji wydany przez Komendanta Związku Walki Zbrojnej, płk Stefana Roweckiego. Pomimo tego niezłomny dowódca nie złożył broni i z pozostałymi przy nim 70 podkomendnymi kontynuował walkę.

17 III 1863r. Powstanie styczniowe: zwycięstwo powstańców w bitwie pod Chrobrzem.

18 III 1863r. Powstańcza armia gen. Mariana Langiewicza odniosła swoje ostatnie zwycięstwo nad carskimi wojskami. Całodzienna bitwa pod Grochowiskami była jedną z największych i najbardziej krwawych batalii doby Powstania Styczniowego. Kluczową dla jej przebiegu okazała się nieugięta postawa elitarnego i dobrze uzbrojonego oddziału żuawów śmierci, dowodzonego przez Francuza Franciszka Rochebrune'a.

19 – 25 marzec

19 III 1928r. Powstały Państwowe Zakłady Inżynierii.

20 III 1937r. Rozpoczęto budowę miasta i huty Stalowa Wola.

20 III 1942r. Na murach Warszawy po raz pierwszy pojawia się znak „Polski Walczącej”.

26 marzec – 1 kwietnia

26 III 1943r. Akcja pod Arsenalem.

26 III 1939r. Powstanie Oddziału Wydzielonego Rzeki Wisły. Oddział Wydzielony Rzeki Wisły (OW "Wisła") to jednostka Polskiej Marynarki Wojennej, wydzielona z Flotylli Pińskiej i sierowana na Wisłę, która była w tym czasie pozbawiona okrętów rzecznych. Od lipca 1939 r. Bazą OW "Wisła" był port Brdyujście, położony u ujścia Brdy do Wisły. Oddziałem dowodził komandor ppor. Roman Kanafoyski. W czasie kampanii wrześniowej OW "Wisła" toczył aktywną walkę z Niemcami. Trwała ona do 10. września, kiedy to wobec niekorzystnej sytuacji na froncie, marynarze zatopili okręty rzeczne, aby nie dostały się one w ręce wroga.

1 IV 1656r. Król Jan Kazimierz Waza złożył w katedrze we Lwowie śluby lwowskie obierając Matkę Boską Częstochowską za patronkę i Królową Polski.

2 – 8 kwietnia

4 IV 1940r. Mord w Katyniu

5 IV 1883r. Profesorowie Uniwersytetu Jagiellońskiego, Zygmunt Wróblewski i Karol Olszewski jako pierwsi na świecie dokonali skroplenia tlenu.

8 IV 1919r. Rozkaz gen. Ferdynanda Focha dotyczący porządku wyjazdu Błękitnej Armii do Polski.

9 – 15 kwietnia

11 IV 1775r. I rozbiór Polski: w Warszawie zakończył obrady Sejm Rozbiorowy, który zatwierdził traktat podziałowy.

11 IV 1079r. Tego dnia biskup krakowski Stanisław ze Szczepanowa został zamordowany na podstawie nielegalnego wyroku śmierci wydanego przez króla Bolesława Szczodrego. Rozbicie dzielnicowe kraju, które nastąpiło później, uważano często za karę Bożą za śmierć biskupa (zginął poćwiartowany). Św. Stanisław był mimo to uważany za patrona przyszłego zjednoczenia kraju, ponieważ jego ciało, wg przekazu Wincentego Kadłubka, cudownie zrosło się po śmierci.

14 IV 966r. Przyjęcie chrztu przez polskiego księcia Mieszka I w obrządku rzymskim, początek chrystianizacji państwa polskiego.

16 – 22 kwietnia

18 IV 1927r. W katedrze gnieźnieńskiej odbyła się koronacja Bolesława I Chrobrego na pierwszego króla Polski.

19 IV 1919r. Utworzenie Flotyli Pińskiej. Tego dnia powstał patrol, składający się z trzech uzbrojonych w karabiny motorówek, strzegących wód Prypeci. Dał on początek Flotylli Pińskiej, która już na krótko po powstaniu brała aktywny udział w walkach z bolszewikami. Od 1922 r. jej główną bazą był Pińsk, gdzie zbudowano Komendę Portu Wojennego, koszary, magazyny i hangary. W 1925 r., po zlikwidowaniu Flotyli Wiślanej, Flotylla Pińska stała się jedyną flotyllą rzeczną Rzeczypospolitej. Liczyła ponad sto jednostek bojowych i transportowych, w tym sześć monitorów, czyli opancerzonych okrętów artyleryjskich (Warszawa, Horodyszcze, Pińsk, Toruń, Kraków i Wilno). Pierwszym dowódcą flotylli był por. mjr Jan Giedroyc.

19/20 IV 1919r. Pierwszy transport żołnierzy Błękitnej Armii stanął na polskiej ziemi z gen. Józefem Hallerem, który poinformował o tym fakcie Józefa Piłsudskiego.

23 - 29 kwietnia

23 IV 1937r. Sejm RP ustanowił dzień 11 listopada Świętem Niepodległości.

23 IV 997r. Biskup Wojciech z czeskiego rodu Sławnikowiców, wygnany z ojczyzny wskutek sporu dynastycznego, podjął się działalności misyjnej w Prusach pod patronatem Bolesława Chrobrego. 23 kwietnia 997 roku św. Wojciech poniósł śmierć męczeńską z rąk kapłana Świętego Gaju niedaleko dzisiejszego Pasłęka. Jego zwłoki wykupił Bolesław Chrobry za sumę srebra równą wadze ciała przyszłego świętego. Kanonizowany w 999 roku, św. Wojciech jest jednym z 3 głównych świętych patronów Polski.

27 IV 1920r. Zwycięstwo Flotyli Pińskiej nad bolszewikami w bitwie pod Czarnobyłem. Tego dnia na rzece Prypeć doszło do bitwy pomiędzy oddziałami polskimi i bolszewikami. Stronę polską reprezentowały 9 Dywizja Piechoty oraz jednostki Flotyli Pińskiej. Okręty pod polską banderą rozgromiły jednostki bolszewickiej Flotyli Nadnieprzańskiej, zajmując ważny strategicznie port rzeczny w Czarnobyli i zdobywając siedem statków. Bitwa pod Czarnobyłem jest uznawana przez wielu historyków za największe zwycięstwo Marynarki Wojennej w XX w.

30 kwietnia – 6 maja

3 V 1791r. Uchwalenie Konstytucji 3 maja

3 V 1966r. Na Jasnej Górze w Częstochowie rozpoczęły się uroczyste obchody Tysiąclecia Chrztu Polski; akt oddania Polski w macierzyńską niewolę Maryi Matki Kościoła;

5 V 1927r. Rozpoczęcie budowy Państwowej Fabryki Związków Azotowych w Mościcach, której inicjatorem był Ignacy Mościcki - profesor Politechniki Lwowskiej.

7 – 13 maja

8 V 1933r. Urzędujący prezydent RP Ignacy Mościcki został wybrany przez Zgromadzenie Narodowe na II kadencję.

9 V 1573r. We wsi Kamień pod Warszawą zakończyło się zbieranie głosów w pierwszej w historii Polski wolnej elekcji, w wyniku której wybrano na króla Henryka Walezego.

10 V 1922r. Założono Stocznnię Marynarki Wojennej w Gdyni.

14 – 20 maja

14 V 1919r. Uderzenie I Korpusu Armii gen. Józefa Hallera, które rozpoczęło ofensywę wojsk polskich w walkach w Galicji i na Wołyniu podczas wojny polsko – ukraińskiej.

20 V 1919r. Powstanie pierwszej Fabryki Lokomotyw w Chrzanowie.

20 V 1901r. W tym dniu niemiecki nauczyciel Schölzchen wymierzył karę cielesną 14 dzieciom w szkole we Wrześni za odmowę odpowiadania w języku niemieckim na lekcji religii, strajk uczniów we Wrześni w latach 1901 – 1902, skierowany był przeciw germanizacji szkół, głównie przeciw modlitwie i nauce religii w języku niemieckim.

21 – 27 maja

25 V 1543r. Zmarł Mikołaj Kopernik

25 V 1948r. Mord na rotmistrzu Witoldzie Pileckim. 25 maja 1948 r. z wyroku komunistycznego sądu został zamordowany rtm. Witold Pilecki "bohater oporu przeciwko dwóm totalitaryzmom.

26 V 1941r. Kontrtorpedowiec ORP „Piorun” stoczył bitwę z niemieckim pancernikiem „Bismarck”. Polska jednostka wiążąc przez godzinę siły wroga pozwoliła na jego osaczenie i dzień później zatopienie przez alianckie okręty. Jak opisywał to nierówne starcie Jerzy Pertka mały kontrtorpedowiec polski walczy z najpotężniejszym podówczas pancernikiem świata. [...] porównanie, które może najwięcej mówi: salwa burtowa „Pioruna” ważyła 132kg, salwa zaś najcięższej i średniej artylerii „Bismarcka” z górą 8000 kg, a więc przeszło sześćdziesiąt razy więcej.

28 maja – 3 czerwca

28 V 1941r. Do niemieckiego obozu koncentracyjnego Auschwitz został przywieziony franciszkanin Św. Maksymilian Maria Kolbe. Aby ratować swojego współwięźnia dobrowolnie wybrał śmierć głodową. Zmarł 14 VIII 1941 r.

29 V 1932r. Prezydent RP, Ignacy Mościcki i Maria Skłodowska-Curie dokonali uroczystego otwarcia Instytutu Radowego w Warszawie. Był to pierwszy tak nowoczesny ośrodek walki z rakiem w Polsce i jeden z najnowocześniejszych w Europie. Instytutowi nadano imię polskiej noblistki, która była inicjatorką i wielką zwolenniczką jego budowy.

3 VI 1917r. W Wersalu w wyniku zabiegów Romana Dmowskiego i Ignacego Paderewskiego premierzy Francji, Wielkiej Brytanii i Włoch proklamowali odtworzenie zjednoczonej, posiadającej dostęp do morza i niepodległej Polski.

4 – 10 czerwca

4 VI 1917r. Z inicjatywy Romana Dmowskiego i kierowanego przez niego Komitetu Narodowego Polskiego prezydent Francji Raymond Poincaré powołał dekretem polską ochotniczą formację wojskową – Armię Polską we Francji zwaną Błękitną Armią.

4 VI 1960r. Umiera Generał Józef Haller

8 VI 1987r. Na lotnisku Warszawa-Okęcie rozpoczęła się III pielgrzymka Ojca Świętego Jana Pawła II do Ojczyzny. Dwie poprzednie wizyty, w 1979 i 1983 roku, również miały miejsce w czerwcu. Za każdym razem Papieża Polaka witały miliony rodaków pragnących świadectwa prawdy i wsparcia duchowego, tak potrzebnego w czasach PRL.

11 – 17 czerwca

14 VI 1932r. W odpowiedzi na antypolską politykę senatu Wolnego Miasta Gdańska na redę gdańskiego portu wpłynął polski niszczyciel ORP „Wicher”. W ten sposób na polecenie marszałka Józefa Piłsudskiego jego załoga zmanifestowała prawa okrętów RP do użytkowania tego portu. Akt ten wymógł na gdańszczanach zmianę ich dotychczas negatywnego względem Polski stanowiska.

14 VI 1634r. Rzeczpospolita Obojga Narodów i Carstwo Rosyjskie zawarły pokój wieczysty w Polanowie kończący wojnę smoleńską (1632-1634), a w praktyce podsumowujący wojny polsko-rosyjskie toczone w I poł. XVII wieku.

17 VI 1793r. W Grodnie rozpoczęły się obrady ostatniego sejmiku I Rzeczypospolitej. W jego trakcie, pod silną presją wojsk carskich, zatwierdzono traktat drugiego rozbiór Polski.

18 – 24 czerwca

20 VI 1793r. W Surochowie urodził się jeden z najbardziej popularnych polskich komediopisarzy, poeta i bajkopisarz, Aleksander Fredro. W młodości w trakcie wojen napoleońskich zgodnie z rodzinnymi tradycjami patriotycznymi walczył w szeregach wojska Księstwa Warszawskiego za co został odznaczony Virtuti Militari i Legią Honorową. Jako artysta pozostawił po sobie tak znane komedie jak „Zemsta”, „Śluby panieńskie”, czy też „Damy i huzary” oraz bajki „Paweł i Gawel” i „Małpa w kąpiel”.

22 VI 1918r. Rota przysięgi Armii Polskiej we Francji;

24 VI 1838r. W Krakowie urodził się najwybitniejszy polski malarz historyczny Jan Matejko.

25 czerwca – 1 lipca

27 VI 1920r. Władysław Grabski został premierem RP.

29 VI 1941r. W Nowym Jorku zmarł jeden z najwybitniejszych polskich pianistów i mężów stanu, kompozytor i polityk Ignacy Jan Paderewski. Naczelnny Wódz gen. Władysław Sikorski wydał rozkaz, w którym napisał: zasługi Jego dla Sprawy Polskiej były niezmierzone. Sprawie tej oddał talent genialnego artysty. Zdobyte tym talentem sławę, cały swój osobisty urok i autorytet, cały majątek i cały wysiłek swego płomiennego i niezłomnego serca oddał na usługi Polski.

1 VII 1569r. Na sejmie w Lublinie podpisano akt unii pomiędzy Koroną Królestwa Polskiego i Wielkim Księstwem Litewskim. Umowa ta zastąpiła dotychczasową unię personalną, unię realną. Od tej pory oba państwa miały wspólnego monarchę, herb, sejm, politykę zagraniczną i obronną. Unia Lubelska zapoczątkowała istnienie Rzeczypospolitej Obojga Narodów.

2 – 8 lipca

2 VII 1811r. Pieniądz papierowy w Księstwie Warszawskim. Nadano mu dekretem nazwę „Kassowy bilet Xięstwa Warszawskiego” o nominałach 1, 2 i 5 talarów.

3 VII 1919r. Zwycięstwo Flotyli Pińskiej nad bolszewikami na rzece Jasiolda. W tym dniu, patrol rozpoznawczy, składający się z trzech motorówek – Lech, Lisowczyk i Lizdejko – pod dowództwem Jana Giedroycia, dokonał brawurowego rajdu rzeką Jasiolda. Pomimo silnego bolszewickiego ognia, przeprowadzono desant, zdobywając miasteczko Horodyszczce. Był to pierwszy znaczący sukces bojowy Flotyli Pińskiej. Na pamiątkę tego zwycięstwa, w dniu 3. lipca obchodzono Święto Flotyli Rzecznej II Rzeczypospolitej.

4 VII 1610r. Pod Kłuszynem hetman polny koronny Stanisław Żółkiewski rozgromił przeważające siły rosyjsko-szwedzkie. Zwycięstwo to otworzyło jego wojskom drogę do Moskwy i umożliwiło zajęcie Kremla.

9 – 15 lipca

09 VII 1521r. W Krakowie w wawelskiej katedrze na Wieży Zygmuntowskiej zawieszono Dzwon Zygmunta. Został wykonany na zamówienie króla Zygmunta I Starego przez pochodzącego z Norymbergi ludwisarza Hansa Behama. Aż do 1999 roku był największym dzwonem w Polsce.

14 VII 1944r. W Moskwie Józefa Stalin wydał rozkaz dotyczący traktowania żołnierzy Armii Krajowej na terenach zajmowanych przez Sowieców. Nakazywał w nim, aby *w żadne stosunki z tymi oddziałami nie wchodzić. Natychmiast po stwierdzeniu ich obecności ich stan osobowy rozbrajać i kierować do specjalnie utworzonych punktów zbornych dla kontroli. W przypadku stawienia oporu przez oddziały polskie użyć wobec nich siły zbrojnej.*

15 VII 1410r. Na polach Grunwaldu wojska polsko-litewsko-ruskie, dowodzone przez króla Władysława Jagiełłę, pokonały siły Zakonu Krzyżackiego wspierane przez kwiat rycerstwa zachodnioeuropejskiego.

16 – 22 lipca

18 VII 1792r. Wojna polsko-rosyjska: zwycięstwo wojsk polskich pod dowództwem Tadeusza Kościuszki w bitwie pod Dubienką.

19 VII 1920r. Hrabia Pál Teleki został po raz pierwszy desygnowany na premiera Królestwa Węgier. Jedną z pierwszych inicjatyw utworzonego przez niego rządu było podjęcie decyzji o wysłaniu na własny koszt bezpłatnej pomocy wojskowej dla pogrążonej w wojnie z Rosją Bolszewicką Polski. Niezbędna amunicja, karabiny oraz sprzęt polowy dotarły do Skierniewic w przededniu Bitwy Warszawskiej i pomogły odmienić losy wojny.

20 VII 1797r. Pierwsze wykonanie „Mazurka Dąbrowskiego”

23 – 29 lipca

23 VII 1944r. Ze Lwowa została nadana nieszyfrowana depecha: *Żołnierze Armii Krajowej walczą o Lwów. Z pieśnią o Wolnej Polsce idą w bój mężczyźni, kobiety i dzieci. Włosy się jeżą na głowie na widok ataku naszych na lufy niemieckich karabinów maszynowych. [...] Chłopczy ze Lwowa są godni żołnierzy spod Monte Cassino [...].*

24 VII 1919r. Utworzenie Policji Państwowej. Odzyskanie przez Polskę niepodległości w 1918 r. postawiło przed elitami rządowymi szereg niecierpiących zwłoki problemów. Sprawne zorganizowanie służb porządkowych, które chroniłyby obywateli i dopiero co przywróconą państwowość, było jednym z priorytetowych zadań.

25 VII 1939r. W ośrodku wywiadowczym w Pyrach pod Warszawą polski wywiad przekazał przedstawicielom wywiadów brytyjskiego i francuskiego rezultaty prac nad złamaniem szyfru Enigmy.

30 lipca – 5 sierpnia

31 VII 1853r. Ignacy Łukasiewicz zapalił publicznie lampy naftowe na sali operacyjnej szpitala miejskiego we Lwowie.

1 VIII 1944 r. O 17:00 (Godzina „W”) wybuchło powstanie warszawskie.

5 VIII 1772r. Pierwszy rozbiór Polski

6 – 12 sierpnia

6 VIII 1914r. Pierwsza kompania kadrowa przekroczyła granicę zaboru rosyjskiego i wkroczyła na teren Królestwa Polskiego w celu rozpoczęcia walki o wolność kraju. Z tej okazji jej dowódca Tadeusz Kasprzycki „Zbigniew” powiedział do swoich żołnierzy: *Weszliśmy do Królestwa jako pierwszy od 1931 oddział wojska polskiego.*

6 VIII 1942r. W niemieckiej komorze gazowej w Treblince został zabity pedagog, lekarz, pisarz i znany obrońca praw dzieci, Janusz Korczak. Był założycielem działającego przez trzydzieści lat w Warszawie, nowatorskiego Domu Sierot. Swoim podopiecznym pozostał wierny do samego końca. Pomimo oferowanej możliwości ucieczki, został wywieziony z warszawskiego getta wraz z dziećmi i swoimi współpracownikami do obozu zagłady.

09 VIII 1382r. Książę Władysław Opolczyk funduje klasztor na Jasnej Górze.

13 – 19 sierpnia

15 VIII 1938r Defilada Flotyli Pińskiej na ostatnim Jarmarku Poleskim w Pińsku. W dniach 15. sierpnia-4. września 1938 r. odbył się w Pińsku III Jarmark Poleski, zwany też Dniami Polesia. Była to doroczna impreza wystawowo-targowa, mająca na celu promocję Polesia. W nowoczesnych pawilonach, położonych nad rzeką Piną, swoje produkty prezentowali polescy rzemieślnicy i rolnicy oraz wystawcy z innych regionów Polski. Jarmarki uświetniła defilada Flotyli Pińskiej oraz występ marynarskiej orkiestry. III Jarmark Poleski był ostatnią taką imprezą zorganizowaną w Pińsku. Organizację planowanego na wrzesień 1939 r. IV Jarmarku Poleskiego, udaremnił wybuch II wojny światowej.

19 VIII 1901r. Z okazji uczczenia 1900. rocznicy urodzin Jezusa Chrystusa mieszkańcy Zakopanego odsłoniли metalowy krzyż na szczycie Wielkiego Giewontu

20 – 26 sierpnia

23 VIII 1919r. O wczesnych godzinach porannych członkowie Polskiej Organizacji Wojskowej rozpoczęli powstanie sejneńskie. Jego celem było przyłączenie spornych z Litwą terenów do Polski. Po kilku dniach walk powstańców dowodzonych przez por. Adama Rudnickiego wsparło Wojsko Polskie. W ich wyniku wojsko litewskie zostało ostatecznie zmuszone do wycofania się, a ziemia sejneńska znalazła się w granicach II Rzeczypospolitej.

24 VIII 1675r. Król Jan III Sobieski pokonał blisko dwukrotnie liczniejsze wojska Tatarskie pod Lesienicami nieopodal Lwowa.

25 VIII 1924r. Rozpoczęła działalność Państwowa Fabryka Amunicji w Skarżysku - Kamiennej.

27 sierpnia – 2 września

28 VIII 1932r. W Berlinie zakończyły się Międzynarodowe Zawody Samolotów Turystycznych Challenge 1932. Choć faworytami byli gospodarze to po pierwsze miejsce sięgnęli Franciszek Żwirko i Stanisław Wigura. Zwycięska załoga wystartowała na specjalnie skonstruowanym na potrzeby zawodów polskim samolocie turystyczno-sportowym RWD-6. W rocznicę tego sukcesu obchodzone jest Święto Lotnictwa Polskiego.

31 VIII 1939r. Ostatnie niemieckie ultimatum dla Polski. Prowokacja gliwicka

1 IX 1919r. Przeformowano dowództwo Błękitnej Armii i dowództwa korpusów, a dywizje po przeformowaniu włączono organizacyjnie do Wojska Polskiego, nastąpiło formalne rozwiązanie Błękitnej Armii;

3 – 9 września

4 IX 1809r. W Krzemieńcu na Wołyniu przyszedł na świat jeden z najwybitniejszych polskich twórców romantyzmu, Juliusz Słowacki. Po ukończeniu studiów prawniczych przeniósł się do Warszawy, w której przeżył Powstanie Listopadowe. W jego trakcie dzięki napisanym utworom zyskał sławę pierwszego poety insurekcji. Jeszcze w trakcie powstania udał się na emigrację, na której stworzył swoje najwybitniejsze dramaty „Konrada”, „Balladyne”, czy też „Lillę Wenedę”, a także liczne wiersze i poematy. Wraz ze swoim antagonistą Adamem Mickiewiczem został uznany za wieszcz narodowego.

07 IX 1939r. Kapitulacja Westerplatte. Westerplatte broni się nadal! – te słowa wypowiedane przez spikera Polskiego Radia podczas pierwszych wrześniowych dni 1939 roku dodawały otuchy nie tylko polskim żołnierzom walczącym z wojskami niemieckimi na froncie, ale także całemu społeczeństwu II Rzeczypospolitej.

09 IX 1475r. Ukazał się pierwszy druk w języku polskim.

10 – 16 września

10 IX 1770r. Konfederacja barska: rozpoczęła się obrona Jasnej Góry przed wojskami rosyjskimi..

12 IX 1683r. Wojska polsko – austriacko - niemieckie pod dowództwem króla Jana III Sobieskiego rozgromiły oblegającą Wiedeń armię imperium osmańskiego dowodzoną przez wezyra Kara Mustafę; odsiecz wiedeńska – ratunkiem dla chrześcijańskiej Europy;

13 IX 1939r. Flotylla Pińska organizuje obronę na rzece Pinie. Tuż przed wkroczeniem Armii Czerwonej na ziemie polskie, sytuacja we wschodnich województwach Rzeczypospolitej była coraz bardziej napięta. Odczuwali to również marynarze Flotylli Pińskiej. Obawiano się sowieckiej prowokacji. 13. września 1939 r. marynarze otrzymali rozkaz zajęcia pozycji na rzece Pinie i Kanale Królewskim oraz zorganizowanie tam obrony. Niestety, wykonanie tego zadania utrudniał bardzo niski poziom wód, spowodowany upalnym latem. Z jego powodu okręty Wilno i Warszawa nie dotarły na wyznaczone miejsca. Pozostałe jednostki, którym się to udało, wkrótce rozpoczęły ochronę przepraw przez rzeki Polesia.

17 – 23 września

17 IX 1939 r. Ok. godziny 6:00 wojska sowieckie rozpoczęły agresję na Polskę. Pomimo miażdżącej przewagi wroga polskie oddziały Korpusu Ochrony Pogranicza podjęły walkę, w ramach której stoczyły szereg bitew i potyczek z Armią Czerwoną.

18 IX 1944r. Nad powstańczą Warszawę przybyło 107 amerykańskich ciężkich bombowców Boeing B-17 Flying Fortress. W trakcie lotu wykonanego w ramach operacji „Frantic VII” samoloty zrzucały dla Powstańców ponad 1200 zasobników z bronią, amunicją, lekarstwami i jedzeniem. Był to największy i jednocześnie jedyny dzienny zrzut wykonany przez alianckie lotnictwo. Ta cenna, jednak bardzo spóźniona, operacja była pierwszą i ostatnią akcją udzielenia pomocy przez amerykańskich lotników. Niestety na skutek wysokiego pułapu dokonywania zrzutu Powstańcy zdołali podjąć jedynie niewielką liczbę zrzuconych zasobników.

19 IX 1939r. Starcia marynarzy Flotylli Pińskiej z Armią Czerwoną. Mimo, iż po wkroczeniu Armii Czerwonej do Polski, Wódz Naczelny zakazał podejmowania walk z Sowietami, 19. września 1939 r. doszło do potyczek o mosty na rzece Pinie, pomiędzy pododdziałami Armii Czerwonej, a polskimi kutrami opancerzonymi. W trakcie walk, polscy marynarze wysadzili most na Pinie oraz dwa sowieckie wozy pancerne, które próbowały ścigać wycofujące się oddziały Wojska Polskiego. Niestety, pomimo pojedynczych sukcesów, szala zwycięstwa tak bardzo przechylała się na stronę Sowietów, że wkrótce dowództwo Flotylli Pińskiej wydało marynarzom rozkaz, aby zatopić okręty tak, by nie dostały się one w ręce wroga.

24 - 30 września

26 IX 1926r. Powstanie Polskich Kolei Państwowych.

28 IX 1939r. Zbrodnia w Mokranach, zwana "małym Katyńiem." Tego dnia, we wsi Mokran na Polesiu doszło do zbrodni wojennej na polskich jeńcach-marynarzach Flotylli Pińskiej. Część przebywających w tej miejscowości marynarzy, Sowieci wywieźli ze sobą w głąb ZSRR, do obozów jenieckich. Pozostali zostali zamordowani przez miejscowych aktywistów komunistycznych. Zginęło wówczas osiemnastu oficerów i podoficerów Flotylli Pińskiej. Tę zapomnianą zbrodnię często określa się jako "mały Katyń" albo "marynarski Katyń", ponieważ podobnie jak Zbrodnia Katyńska, została ona popełniona na bezbronnych jeńcach. W 1991 r. w Morkanach odsłonięto pomnik, upamiętniający zamordowanych marynarzy.

28 IX 1918r. Błękitna Armia została uznana przez państwa Ententy za samodzielną, sojuszniczą jednostkę i jedyną współwalczącą armię polską podczas I wojny światowej;

1 – 7 października

4 X 1918r. Komitet Narodowy Polski powierza formalne dowództwo nad tworzącą się Armią Polską we Francji gen. Józefowi Hallerowi;

5 X 1938r. Eksperymentalna audycja telewizyjna.

6 X 1788r. Na Zamku Królewskim w Warszawie rozpoczęły się obrady sejmu, który przeszedł do historii pod nazwą Sejmu Wielkiego lub Czteroletniego. Jego głównym celem było zreformowanie i uzdrowienie państwa, które stało przed widmem utraty suwerenności. Największym osiągnięciem sejmu było uchwalenie w 1791 roku Konstytucji 3 maja. Historycznym obradom przewodniczyli marszałkowie Stanisław Małachowski i Kazimierz Nestor Sapieha.

8 – 14 października

9 X 1683r. Niespełna miesiąc po victorii wiedeńskiej „Lew Lechistanu”, król Jan III Sobieski po raz drugi rozgromił wojska tureckie w decydującej bitwie pod Parkanami (dzisiejsze Štúrovo). Armia Kary Mehmeda Paszy została najpierw związana walką na lewym skrzydle wojsk polsko-cesarskich przez hetmana Stanisława Jabłonowskiego, a następnie jazda prawego skrzydła dowodzonego przez Hieronima Lubomirskiego podjęła próbę odcięcia Turków od mostu na Hronie, który stanowił dla nich jedyną drogę odwrotu. Tureckie wojska rzuciwszy się do ucieczki uległy kompletnemu rozbiciu ponosząc większe straty niż pod Wiedniem.

13 X 1927r. Premiera filmu "Zew morza." "Zew morza" to niemy film fabularny w reżyserii Henryka Szaro, którego premiera odbyła się 13. października 1927 r. Główny bohater, to młody chłopiec, który z miłości do morza, porzuca rodzinną wieś i zaciąga się na statek. Pośród wielu przygód na morzu oraz na rzecznych kutrach, realizuje on swe marzenia o morskiej przygodzie oraz spotyka miłość swego życia. Film kręcono w Pucku, Gdańsku i Gdyni, a oprócz zawodowych aktorów wystąpili w nim oficerowie marynarki wojennej, w tym twórca Flotylli Pińskiej – porucznik Jan Giedroyc - który w filmie zagrał samego siebie.

14 X 1773r. Na wniosek króla Stanisława Augusta Poniatowskiego Sejm Rzeczypospolitej powołał Komisję Edukacji Narodowej. Była to pierwsza państwowa instytucja oświatowa w całej Europie. Jej celem było przeprowadzenie ogólnonarodowej reformy oświaty oraz przejęcie szkolnictwa kierowanego dotąd przez rozwiązany w 1773 roku zakon jezuitów. Pierwszym prezesem KEN został biskup wileński Ignacy Jakub Massalski.

15 – 21 października

15 X 1817 r. Umiera Tadeusz Kościuszko.

16 X 1978r. kardynał Karola Wojtyła został wybrany na papieża i przybrał imię Jan Paweł II.

19 X 1984r. Porwanie księdza Jerzego Popiełuszki . Ksiądz Jerzy Popiełuszko od sierpnia 1980, kiedy to towarzyszył strajkującym robotnikom Huty Warszawa, związany był z "Solidarnością". W stanie wojennym szybko stał się celem ataków komunistycznej propagandy i SB.

22 – 28 października

24 X 1934r. Prezydent RP Ignacy Mościcki wydał rozporządzenie o utworzeniu Zakładu Ubezpieczeń Społecznych

26 X 1956r. Po ponad trzech latach internowania przez komunistyczne władze uwolniony został Prymas Polski Stefan Wyszyński. W trakcie odosobnienia kardynał był przetrzymywany kolejno w Rywałdzie, Stoczku, Prudniku i Komańczy. Jako więzień był inwigilowany i podsłuchiwany. Starano się też kardynała na różne sposoby złamać psychicznie. Warunki, w których był przetrzymywany przyczyniły się do rozwoju choroby nerek i reumatyzmu.

27 X 1991r. W Polsce odbyły się pierwsze po II wojnie światowej, w pełni wolne i demokratyczne wybory parlamentarne. W ich wyniku z nieznaczną przewagą zwyciężyła Unia Demokratyczna, która zdobyła 62 mandaty poselskie. Tuż za nią uplasował się postkomunistyczny Sojusz Lewicy Demokratycznej z 60 miejscami w parlamencie. Łącznie w Sejmie zasiedli przedstawiciele, aż 24 ugrupowań politycznych.

29 października – 4 listopada

1 XI 1933r. Przeniesienie warszawskiego portu lotniczego na Okęcie. Na początku XX wieku lotnisko w Warszawie znajdowało się na Polu Mokotowskim.

2 XI 1925r. W Warszawie pod kolumnadą Pałacu Saskiego złożono zwłoki bezimiennego polskiego żołnierza poległego w 1918 roku, ekshumowane i przewiezione z Cmentarza Obrońców Lwowa. Nowe miejsce pochówku nazwane Grobem Nieznanego Żołnierza zostało zaprojektowane przez artystę Stanisława Ostrowskiego.

3 XI 1771r. Konfederaci barscy podjęli próbę porwania króla Stanisława Augusta Poniatowskiego.

5 – 11 listopada

7 XI 1867r. W Warszawie przyszła na świat wybitna uczona w zakresie fizyki i chemii Maria Skłodowska. Po wyjeździe do Paryża i poślubieniu francuskiego fizyka Pierre'a Curie prowadziła wraz z nim prace badawcze, które zaowocowały odkryciem dwóch nowych pierwiastków: polonu i radu. Za intensywne badania małżonkowie zostali wraz z Henrim Becquerelem nagrodzeni Nagrodą Nobla z fizyki. Maria Skłodowska-Curie powtórnie otrzymała Nagrodę Nobla w dziedzinie chemii, tym samym zostając jedyną kobietą-uczoną dwukrotnie wyróżnioną przez noblowską komisję. Była również pierwszą kobietą profesorem wykładającym na paryskiej Sorbonie.

09 XI 1939r. Przebywający na uchodźstwie w Paryżu premier rządu RP i Naczelny Wódz gen. Władysław Sikorski odznaczył miasto Warszawę najwyższym polskim odznaczeniem wojskowym. W przemówieniu związanym z tym wydarzeniem powiedział: *w uznaniu bohaterskiego, wytrwałego męstwa dowiedzionego przez ludność stołecznego miasta Warszawy w obronie przeciw najazdowi niemieckiemu, w zgodzie z uchwałą Rady Ministrów R. P. [...] nadaję Krzyż Srebrny Orderu Wojennego "Virtuti Militari" V klasy miastu stołecznemu Warszawie.*

11 XI 1918r. Rada Regencyjna przekazała władzę nad podległym jej wojskiem Józefowi Piłsudskiemu, co uznano później za datę odzyskania pełnej niepodległości.

12 – 18 listopada

13 XI 1924r. Pisarz Władysław Reymont został drugim polskim laureatem literackiej Nagrody Nobla. Komitet Noblowski przyznał Polakowi tę prestiżową nagrodę za napisaną w latach 1901 – 1908 czterotomową powieść „Chłopi”.

15 XI 1916r. Umiera Henryk Sienkiewicz, pisarz, laureat nagrody Nobla

16 XI 1846r. Austria dokonała aneksji obszaru Wolnego Miasta Krakowa (tzw. Rzeczypospolitej Krakowskiej).

19 – 25 listopada

20 XI 1900r. W Krakowie odbył się ślub Jadwigi Mikołajczykówny i poety Lucjana Rydla. Zorganizowana po nim uroczystość weselna, która odbyła się w dworku w Bronowicach zainspirowała Stanisława Wyspiańskiego do napisania dramatu „Wesele”.

23 XI 1619r. Oddziały polskie pod wodzą Walentego Rogowskiego pokonały w bitwie pod Humiennym siły księcia siedmiogrodzkiego Jerzego I Rakoczego. Po stronie polskiej w walkach wzięły udział słynące z bitności oddziały jazdy lekkiej zwane lisowczykami. Zwycięstwo to zmusiło wojska siedmiogrodzkie do zaprzestania prowadzonego przez nie oblężenia Wiednia, przez co nazywane jest pierwszą odsieczą wiedeńską.

23 XI 1793r. W Grodnie zakończyły się ostatni sejm I Rzeczypospolitej. Jego obrady odbyły się pod lufami rosyjskich wojsk, które otoczyły grodzieński zamek. Nad przebiegiem sejmku, który miał zatwierdzić II rozbiór Polski, czuwał nowy ambasador rosyjski Jakub Sievers. Podjęty przez część posłów opór został złamany po przez aresztowania. W ten sposób sterroryzowany sejm nie tylko zatwierdził kolejny rozbiór, ale również m.in. podpisał wieczyste przymierze z Rosją oraz odrzucił Konstytucję 3 maja.

26 listopada – 2 grudnia

26 XI 1855r. Umiera w Konstantynopolu Adam Mickiewicz – Polski wieszcz narodowy.

28 XI 1627r. Pod Oliwą, na redzie portu gdańskiego doszło do największej batalii w jakiej wzięły udział siły morskie I Rzeczypospolitej. W trakcie bitwy polskie okręty zdołały pokonać bardziej doświadczoną flotyllę szwedzką. Sukces ten miał duże znaczenie propagandowe dla dworu Wazów.

2 XII 1991r. Rzeczpospolita Polska jako pierwsze państwo na świecie uznała niepodległość Ukrainy. Wydarzenie to zostało poprzedzone dzień wcześniej przez ogólnoukraińskie referendum, podczas którego nasi wschodni sąsiedzi odpowiedzieli na pytanie: *Czy zgadza się Pan/Pani z Aktem ogłoszenia niepodległości Ukrainy?* Ponad 90% osób, która wzięło udział w referendum opowiedziało się za niepodległym państwem ukraińskim.

3 – 9 grudnia

5 XII 1830 r. Gen. Józef Chłopicki został dyktatorem powstania listopadowego.

5 XII 1867r. W majątku Zułów na Wileńszczyźnie urodził się twórca niepodległej II RP Józef Klemens Piłsudski. Był synem Józefa Wincentego, komisarza powiatu kowieńskiego w powstaniu styczniowym i Marii z Billewiczów. Późniejszy pierwszy Marszałek Polski od młodości związał się z konspiracją antycarską i działaniem na rzecz odzyskania przez Polskę niepodległości. Jako jeden z najwybitniejszych przedstawicieli pokolenia, które po 123 latach zaborów podjęło zwycięską walkę o wolność ojczyzny, miał szczęście i zaszczyt być głównym budowniczym, a także symbolem odzyskanej państwowości.

09 XII 1916r. Pierwsza emisja marki polskiej. 9 grudnia 1916 r. na mocy rozporządzenia generała-gubernatora warszawskiego Hansa Hartwiga von Beselera ruszyła emisja nowej waluty. Na dwóch pierwszych seriach banknotów znalazła się informacja mówiąca, iż „Rzesza Niemiecka przyjmuje odpowiedzialność za spłatę Biletów Polskiej Krajowej Kasy Pożyczkowej w Markach Niemieckich po cenie nominalnej”.

10 – 16 grudnia

10 XII 1905r. Literacka Nagroda Nobla dla Henryka Sienkiewicza. Henryk Sienkiewicz był szóstym laureatem Literackiej Nagrody Nobla. Było to już wówczas istotne i szeroko uznawane wyróżnienie. Mając tego pełną świadomość powieściopisarz chciał wykorzystać własną chwałę do zainteresowania Europy sprawą polską.

13 XII 1936r. Oblot prototypu bombowca Łoś PZL-37 „Łoś” jest z pewnością jednym z najbardziej znanych polskich samolotów okresu dwudziestolecia międzywojennego. Był to dwusilnikowy bombowiec o nowoczesnej konstrukcji, który wedle projektów miał zastąpić przestarzałe samoloty bombowe Fokker F.VIIB/3m.

14 XII 1970r. W Gdańsku w Stoczni im. Lenina rozpoczął się strajk będący wyrazem sprzeciwu wobec ogłoszonych dwa dni wcześniej podwyżek cen mięsa i artykułów żywnościowych. Protest rozszerzył się na zakłady na całym Wybrzeżu i przeszedł do historii pod nazwą Grudnia '70. Komunistyczne władze zdecydowały się na użycie siły, w tym wojska i ciężkiego sprzętu. Przeciw protestującym, nazwanym przez I sekretarza KC PZPR Władysława Gomułkę kontrrewolucją, użyto ostrej amunicji. W trakcie starć z ręką komunistów zginęło co najmniej 45 osób, a ponad tysiąc kolejnych zostało rannych.

17 – 23 grudnia

17 XII 1970r. Przyjeżdżający rano do Stoczni im. Komuny Paryskiej w Gdyni robotnicy zostali zaskoczeni niemożnością dostania się do otoczonego przez wojsko zakładu pracy. Około godziny 6:00 do gęstniejącego i napierającego na siebie tłumu stoczniowców otworzono ogień. Rozpoczął się dzień, który przeszedł do historii, jako czarny czwartek.

19 XII 1923r. W Polsce został utworzony tzw. rząd fachowców, na czele którego po raz drugi jako premier stanął prof. Władysław Grabski. Celem tego gabinetu było rozwiązanie nękającego wyniszczony wojnami kraj kryzysu gospodarczego i powstrzymanie hiperinflacji. Rząd Grabskiego z powodzeniem przeprowadził reformę walutową zastępując markę złotym, zlikwidował wysoką inflację, zrównoważył państwowy budżet oraz wprowadził reformę rolną.

21 XII 1944r. Generał Leopold Okulicki „Niedźwiadek” został mianowany ostatnim Komendantem Głównym Armii Krajowej. Funkcję tę sprawował przez niespełna miesiąc. 19 stycznia 1945 roku w obliczu rozpoczętej przez Armię Czerwoną ofensywy i przekroczenia przez nią Wisły, wydał rozkaz rozwiązujący Armię Krajową. Jednocześnie działalność niepodległościową kontynuował w ramach konspiracyjnej organizacji NIE.

24 – 31 grudnia

27 XII 1655r. Zwycięski koniec obrony klasztoru na Jasnej Górze przed Szwedami.

27 XII 1918r. W Poznaniu, dzień po przybyciu do miasta Ignacego Jana Paderewskiego, wybuchło Powstanie Wielkopolskie. Celem zrywu było wyzwolenie terytorium Wielkopolski spod dominacji niemieckiej i przyłączenie jego do odradzającego się państwa polskiego. Pierwszym dowódcą powstania został major Stanisław Taczak, który po ustabilizowaniu sytuacji i konsolidacji powstańczych sił, przekazał swoje stanowisko desygnowanemu przez Józefa Piłsudskiego na dowódcę wojsk polskich w Wielkopolsce generałowi Józefowi Dowbor-Muśnickiemu. Dzięki ofiarności powstańców olbrzymia większość wyzwolonych przez nich terenów została mocą postanowień konferencji pokojowej w Paryżu przyłączona do Polski.

29 XII 1944r. Zburzenie Warszawy: zakończono wysadzanie w powietrze Pałacu Saskiego (27-29 grudnia).